

A 9. FELSŐOKTATÁSI KÖRNYEZETTUDOMÁNYI KÉPZÉSI ANKÉT

MEGÁLLAPÍTÁSAI ÉS JAVASLATAI

1. Az Ankét résztvevői javasolják, hogy a Nemzeti Alaptanterv újrafogalmazásánál a környezeti képzési és nevelési kérdések a fontosságuknak megfelelő hangsúllyal szerepeljenek.
2. Egyetértünk a felsőoktatási környezeti szakoknál a nulladik évfolyam bevezetésének lehetővé tételével a szakmai felzárkóztatás elősegítésére. Megfontolandó, hogy ez a természettudományos szakokon — legalább részben — állami finanszírozást kaphasson.
3. Egyetértünk a környezeti szakok esetén azzal, hogy két emelt szintű érettségi hosszabb távon felvételi követelménnyé váljon, ha a természettudományos szakoknál általában ez lesz az elvárás.
4. A felelős környezettudatos értelmiség nevelése céljából (továbbra is) szükség van környezettan alapismeret tárgy kötelező oktatására a természettudományi és műszaki képzésekben, és javasoljuk a kötelező bevezetésére a bölcsészképzésben, a teljes tanárképzésben, a jogi és közgazdász képzésekben is.
5. Elkerülhetetlennek látjuk és ezért szorgalmazzuk, hogy Környezettudományi tanszék/intézet (szervezeti egység) jöjjön létre minden, a területen képzést folytató felsőoktatási intézményben, a a minőségbiztosítási elvárásoknak megfelelően. A hatáskörök ott legyenek, ahol a feladatok jelentkeznek.
6. Problematikusnak tartjuk, hogy a nyelvvizsga hiánya miatt sok, egyébként végzett hallgató nem kap oklevelet. Megítélésünk szerint ez hosszútávon közoktatási feladat: azt kell elérni, hogy már nyelvvizsgával jöjjenek a felsőoktatási intézményekbe a felvett hallgatók. Az Ankét résztvevői rövidtávon sem támogatják az „amnesziát”, de ösztönözik, hogy az intézmények saját hatáskörükben segítsék a nyelvtudás megszerzését
7. Az Ankét résztvevői ismét megtárgyalták a környezeti képzés helyzetét a közoktatásban. Megítélésük szerint a közoktatásban nem szerepel a fontosságának megfelelő súllyal a környezeti problémák ismerete, a környezeti ártalmak elkerülésére való nevelés. Tekintettel arra, hogy a környezeti kérdéseknek a többi tárgy kereteiben való mátrix oktatása a tapasztalat szerint kevésbé eredményes, javasoljuk az általános iskola felső tagozatában és a középiskola 11, vagy 12 évfolyamán az integráló környezeti tantárgy, a környezettan bevezetését. — A Tanár-Környezettan tanárképzés fenntartását értéknek tartjuk.
8. A előzőekben megfogalmazott általános célok érdekében a tanárképzés területén a következő konkrét javaslatokat tesszük:
 - térjünk vissza a kétszakos, egyívű, osztatlan képzéshez,
 - a képzés keretein belül a környezettudományi és pedagógiai kreditarány elmozdítása a szakmai ismeretek javára,
 - a közoktatásban már 11 éves kortól szükségesnek látjuk a környezettan tárgy kötelező bevezetését.
9. A tanártovábbképzés intézményesítése szükséges:

- a környezettan szakos tanároknak,
- a természettudományos tanároknak,
- az UNESCO elvárásoknak megfelelően *minden* tanárnak.

10. A környezettudományi kutatás területén: várjuk a Vidékfejlesztési Minisztériumtól a szakmai kutatási prioritások, főirányok meghatározását és felsorolását. Ez lehetőséget adna a felsőoktatási intézmények kutatóinak, hogy olyan kutatásokba kapcsolódjanak be, amelyeket az ország környezetvédelmi problémáinak megoldása érdekében végeznek.

11. Javasoljuk, hogy legyen pályázati forrásokban is megjelenő prioritása a környezeti kutatási, oktatási és alkalmazási témáknak. A közjó alapján elosztott állami források tükrözzék a környezeti prioritását.

12. A környezettan, környezettudományi végzettségű oklevelekkel ma rosszak az elhelyezkedési lehetőségek. Ennek okát abban látjuk, hogy a környezetvédelem egésze, mint a társadalmi szolidaritás egyik területe jelentősen meggyengült az utóbbi években Magyarországon.

Munkahely-lehetőségeket kell keresnünk a környezettan, környezettudományi szakokon végzett felsőfokú szakembereknek. Ennek fórumai:

- A Mérnökkamarán belül külön egy tagozat — jelenleg a mérnök/agrár — foglalkozik a lehetőségekkel.
- A felsőoktatási közösségnek különlegesen fontos lenne, ha minden fórum betartaná a már meghozott jogszabályokat a környezetvédelmi szakemberek alkalmazásánál. Javasolunk egy általános ellenőrzést ezen a területen! Minden álláshelyre a jogszabályoknak megfelelő képesítésű szakember kerüljön. — Ez az egyik első mozzanata lehetne a minisztérium és a felsőoktatás munkaerő-piac-orientált együttműködésének.
- A helyi (települési, vagy regionális) környezetvédelmi tervek kidolgozásánál szorgalmazzuk, hogy jogszabály írja elő a helyi szakemberek bevonását.
- Feltárandó a felsőfokú szakképzés bevezetéséből származó lehetőség! Fel kell tárni, hogy a környezettudomány területén: melyek azok a szakmák, amelyeknek munkaerő-piaci relevanciájuk van. Ezzel kapcsolatban felajánljuk együttműködésünket a Vidékfejlesztési Minisztériumnak.

13. Szükséges, hogy közösségünk rendszeres kapcsolatot tartson

- a felsőoktatásért felelős tárcával (most NEFMI) és a képző helyekkel,
- a szakminisztériummal (Vidékfejlesztési Minisztérium) és a szakhatóságokkal.

14. A Vidékfejlesztési Minisztérium és az Nemzeti Erőforrás Fejlesztési Minisztérium (NEFMI) közösen segítse a környezettan szakon a nélkülözhetetlen nyári gyakorlati képzés megvalósulását. Ehhez szükséges:

- pályázatok a laboratóriumi fejlesztésekre,
- szakspecifikus felsőoktatási gyakorlati helyek kialakítása,
- erdei iskolák (8. FKKA javaslatai),

- közös terepgyakorlati hálózat kialakítása a már meglévő bázisok (Sümege, Telkibánya, Bugac-Kömpöc, Tiszafüred (Tisza-tó)) fejlesztésével és továbbiak létrehozásával,
- együttműködés a szakmai anyag kidolgozásánál,
- kapcsolaterősítés a határon túli képzőhelyekkel,
- a hat hetes szakmai gyakorlathoz állami hivatalok, intézmények stb. befogadási készsége (szaktárca segítsen szakmai képzőhely-hálózat kialakításában).

15. Megjegyzések a felsőoktatási törvény-koncepcióhoz:

- a felsőoktatási intézmények több szinten oktatnak, a megfelelő szintet kell megtalálni,
- felvételnél: komolyabb szakmai ellenőrzés a belépésnél,
- felzárkóztatás finanszírozása szükséges,
- finanszírozás területén a koncepció alapvetően helyes, átlátható algoritmus kell,
- meg tárgyalandó: kell-e szakképzettség adása az alapszak után, vagy elég a végzettség igazolása?

16. Az Felsőoktatási Környezettudományi Képzési Ankét a jövőben a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet és a Wesley János Lelkészképző Főiskolát a meg fogja hívni.

A következő ankét helyszíne Veszprém, szervezője **Padisák Judit** a Pannon Egyetem professzor asszonya lesz.

Budapest, 2010. január 11.

Kiss Ádám
 egyetemi tanár
 a 9.FKKA főszervezője